

«Андрей» відкрив театральний сезон у Тернополі

Тернопільська «Нива» зазнала двох поразок

Кабмін погодив двох нових заступників начальника Тернопільської ОВА

№53 (497) середа
18 вересня 2024 року

Свобода

плюс Тернопільщина • Виходить у середу і п'ятницю

Незалежна громадсько-політична газета

8 сторінок

**СЛАВА УКРАЇНІ!
ГЕРОЯМ СЛАВА!**

Кривавий обшук у Колодіївці

У результаті сину ампутували руку, а старий батько опинився у тюрмі...

■ Подія стала ще у січні 2023 року, щоправда, про неї у публічному просторі не повідомляли. Лише тепер, коли у стінах Підволочиського райсуду прозвучав вирок, стало відомо про криваву драму у селі Колодіївка на Підволочищині.

Усе почалося з того, що поліція отримала інформацію про те, що у будинку родини К. є вонзепальна зброя. (У селі між собою згадуються, хто саме повідомив правоохоронні органи про це.) Відтак, поліцейські, заручившись ухвалою суду про проведення обшуку, прибули під подвір'я. Ім не відчиняли, тому проникли на обійстя через сусідське подвір'я. Господиня вийшла, її зачинали ухвалу, але вона відреагувала по-своєму - зайдла у хату й зачинила за собою двері. Далі був спріважнений штурм - поліцейські увірвалися насильно - відчинивши двері шляхом віджиму. Але сімейство забарикадувалося у кімнаті й через вибіту шибку у дверях "оборонялося" вилами і шматками арматури. У результаті пошкодили поліцейським шоломи, на несли легкі тілесні ушкодження. На що сподівалася сім'я, тримаючи таку запеклу оборону і, власне, чому так діяла?...

Поліцейські зняли віконну шибку. Але проникнути не змогли - через вила, арматуру й геть не примирливу риторику - сімейство не збиралося здаватися. Тоді попередили про застосування світлошумової гранати та якийсь час закинули у кімнату. Навряд чи тоді передбачали, чим усе завершиться... У результаті вибуху надвір вистрибнув син (йому сорок років) - із закривленими рукою та ногою. Невдовзі його доставили в обласну клінічну лікарню з діагнозом: мінно-вибухова травма, травматична ампутація правої кисті, рвана рана правої голінки.

Що знайшли під час обшуку? Тридцять шість патронів.

Незважаючи на такий фінал, проти батька і сина завели кримінальні провадження - за ч. 1 ст. 263 КК України, тобто незаконне придбання, насіння та зберігання бойових припасів без передбаченого законом дозволу, за ч. 2 ст. 342 КК України - опір працівникам правоохоронного органу під час виконання ним своїх службових обов'язків, за ч. 2 ст. 345 КК України - умисне заодиння працівників правоохоронного органу легких тілесних ушкоджень, у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків.

На суді син, користуючись конституційним правом, відмовився відповісти на запитання. А пози-

цію батька описано у вироку так. "В судовому засіданні обвинувачений ОСОБА_10 (у Реестрі судових рішень не вказуються прізвища - авт.) вину, у вчиненні інкримінованих кримінальних правопорушень не визнав та пояснив, що напередодні проведення обшуку до нього додому незаконно проникали працівники поліції, вдягнені у формений одяг, в тому числі і на горище будинку, а коли він піднявся та намагався їх вигнати, завдали йому декілька ударів металевим прутом, поверх якого була гума, по рукі та голові. Стверджує, що бойових пристасів ніколи не мав і не користувався ними, а взуттєвий чобіт, у якому їх знайшли на горищі, належить не його сім'ї, імовірно, підконтрольним працівникам поліції. Щодо обставин проведення обшуку пояснив, що не чинив опору працівникам поліції, а лише оборонявся та захищав свою сім'ю, позаяк останні неодноразово приходили до нього та завдавали фізичного впливу, зокрема і стріляли із помпової рушниці у нього та його дружину".

Те, що до цієї родини неодноразово викликали поліцію, підтверджують у селі. Щоправда, люди навіріз відмовляються розповідати про це відкрито. Сама родина теж часто викликала поліцейських. Йшлося про побутові конфлікти між односелцями - важкі, задавнені ворожі стосунки. Загалом про цю сім'ю відгукуються негативно - мовляв, живуть відлюдковато, але напакостили не одним. Щоправда, у зв'язку з тим, що сталося, люди висловлюють жалі. Божий старий у тюрмі, молодий - без руки.

Орган місцевого самоврядування надав на батька і сина негативні характеристики. Кають, що найбільше натерпілася сусідка в межі з їхньою хатою. Це двадцять чи навіть більше років відвертої неприязні. Ці сусідські війни супроводжувалися постійним залученням органу місцевого самоврядування, поліції. Зверталися навіть до Європейського суду з прав людини. У селі кажуть: що мусило поставити "крапку"...

Але питання в іншому: чи була нагальна потреба у такому жорсткому проведенні обшуку? Тим більше, що в поліції знали, що йдеться не про збройну банду чи терористів, а сільських скандалістів.

Вирок Підволочиського райсуду доволі суворий - якщо синові призначили так зване умовне покарання вироку та встановленням іспитового терміну, то батькові, якому за сімдесят, присудили три роки позбавлення волі. Нарешті вирок не набув законну силу і є можливість його оскаржити, звісно, якщо того забажають засуджені.

Ольга КУШНЕРИК

Бузок зацвів у... вересні

■ Бузок на дачі у Любові Грабчук розквіт вдруге, у вересні. Такого природного кур'озу з кущами не траплялося ніколи.

- Спочатку це побачила моя сусідка, коли я приїхала на дачу, відразу поклала подивитися, - розповідає пані Любі - Ні, я, ні вона ніколи такого не бачили. Две кущі, які ростуть по обидва боки городу, вкрились цвітом. Ми відразу почали фотографувати й відправляти зображення друзям, щоб їх подивитися.

Як зазначає Любов Грабчук, її

бузок зазвичай починає квітнути наприкінці травня.

- Мені стало цікаво, що це за таке явище, тому почала шукати інформацію в Інтернеті. Й справді, трапляються поодинокі випадки, коли кущі "переплутують" пору року і починають цвісти вдруге. Таке може трапитися навіть у листопаді. Вчені пояснюють це аномально високою температурою, яка і пантелеїчить рослину, - резюмує пані Любі.

Зараз букет зі свіжого бузку прикрашає у вазі осінню жінку. Вона вважає це добрим знаком.

Мар'яна СУСІДНО

«Контінентал» створює власний парк залізничних вагонів: отримано першу партію вагонів-зерновозів

"Контінентал Фармерз Груп" розширяє свої логістичні потужності та розбудовує напрямок залишньої логістики, створивши

власний парк вагонів-зерновозів. Компанія вже отримала перші 50 із 250-ти запланованих вагонів-гіперів об'ємом 116 м³. Великокубові ва-

гоно дають змогу максимально ефективно використовувати їх вантажопідйомність (до 70,5 т) при перевезенні основних культур, що вирощують на полях "Контінентал". Решту вагонів відповідно до договору компанія планує отримати кількома партіями протягом найближчих місяців.

За словами Генерального директора "Контінентал Фармерз Груп" Георгія фон Нолкена, рішення про купівлю власних вагонів-зерновозів - наступний логічний крок компанії після придбання двох нових елеваторів. Згадана розширення потужностей зберігання "Контінентал" здійсниться в Івано-Франківській та Львівській областях, відповідно, у 2021 та 2024 роках.

"Ми продовжуємо впевнено реалізувати свою стратегію із розвитку власного логістичного ланцюга попри всі труднощі, спричинені по-точкою ситуацією в країні. Після того, як "Контінентал" вирішив для себе проблему дефіциту елеватор-

них потужностей і навіть створив можливість надавати послуги для третіх осіб, саме придбання вагонного парку дає змогу нам у подальшому забезпечувати логістичну власному трейдингу і належно розвивати цей напрям роботи, - пояснив Георг фон Нолкен.

У "Контінентал" прогнозують, що після поставки всіх 250 замовлених вагонів-зерновозів компанія зможе за рахунок власного залізничного рухомого складу покривати відчути частину своєї щорічної потреби у вантажних залізничних перевезеннях. Решту, як і раніше, забезпечуватиме за рахунок транспортно-експедиторських послуг зовнішніх постачальників.

Рішення про подальше розширення парку вагонів "Контінентал" залежатиме від рівня ефективності обраної моделі управління ним та ринкової кон'юнктури в наступні сезони.

Ірина СТАХУРСЬКА

18 вересня - хмарно, з проясненнями, місцями невеликий дощ. Вітер північно-заходній, 3-5 м/сек. Температура повітря вночі 15, вдень 22 градуси тепла. Атмосферний тиск 740-739 мм рт. ст. Схід сонця - 6.58, захід сонця - 19.24. Тривалість дня - 12.21.

19 вересня - хмарно, без опадів. Вітер західний, 3-5 м/сек. Температура повітря вночі 14, вдень 21 градус тепла. Атмосферний тиск 741-739 мм рт. ст. Схід сонця - 7.00, захід сонця - 19.22. Тривалість дня - 12.21.

Цьогорічний Форум відбувся під гаслом "Час нових лідерів: будуємо майбутнє разом". Українська делегація налічувала майже дві сотні представників - парламентарів, представники органів місцевого самоврядування, бізнесмені та громадські діячі.

На запрошеннях організаторів участі у Форумі взяли і представники Тернопільщини. Зокрема, Руслан Кулик - начальник відділу міжнародного співробітництва та промоції області Тернопільської обласної ради, який під час виступу на панельній дискусії на тему: "Міста та регіони-побратими. Інвестиції та співробітництво в спільних інтересах" презентував потенціал Тернопільської області, розповів про міжнародну співпрацю громад краю та їхню участу у міжнародних проектах.

"Нам важливо говорити не про відбудову, а про побудову нової України. Тому треба брати все найкраще з різних країн і привозити в Україну. У Тернопільській області є 55 громад. На жаль, не кожна з них має партнера за кордоном. Чому? Більшість з них - це сільські громади. І ми розуміємо, що партнери для сільської місцевості знайти дуже важко, - зазначив Руслан Кулик. - Проте ми не здаємося і намагаємося знай-

ти місцю основу, платформу для тих громад, які могли б об'єднатися. Наприклад, ми шукаємо, хто з відомих людей є уродженцями цієї чи іншої території. Вивчаємо геральдику сіл, географічні назви та порівнюємо їх із подібними географічними назвами землемістами за кордоном, зокрема в Польщі, Німеччині чи країнах Балтії, щоб створити основу для співпраці. Крім того, це також може бути основою для спільних проектів, тому що нас не цікавить співпраця, в якій голова гміни чи міський голова відвідують один одного двічі на рік. Ми зацікавлені в реальних спільних проектах, в яких наші муніципалітети могли брати участь з іноземними партнерами для залучення іноземного капіталу в розвиток своїх громад".

Україна є кандидатом у члени Європейського Союзу - і від територіальних громад залежить те, наскільки країна буде демократичною. "Рухаючись до ЄС, громади повинні адаптуватися, навчитися використовувати інструменти ЄС, комунікувати, налагоджувати партнерства, щоб обмінюватися досвідом, знаннями. Спідівамося, що після нашої спільнії перемоги міжнародне партнерство продовжить розвиватися. І це буде основою для спільного будівництва нової європейської України за найрезультативнішими принципами Європейського Союзу", - підсумував Руслан Кулик.

Герої не вмирають!

Війна не припиняє свої криваві жнива

Віддав молоде життя заради мирного неба

10 вересня жителі Кременецької міської громади віддали останню шану солдату, жителю міста Кременець **Валерію Нановському** (1982 р. н.), який загинув 3 вересня під час виконання бойового завдання в Донецькій області.

Висловлюємо співчуття рідним, близьким та усім, хто знов Героя. Вічна пам'ять і слава українському воїну, який захищав Батьківщину та кожного з нас.

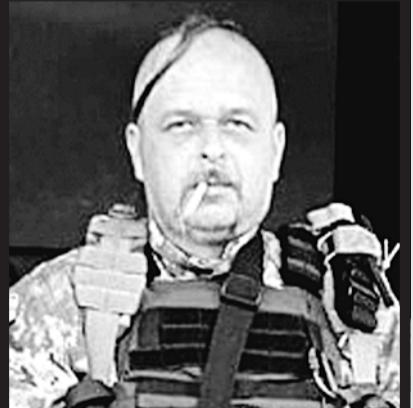
Був справжнім патріотом

10 вересня жителі Борсуківської громади віддали останню шану військовослужбовцю, головному сержанту, жителю с. Нападівка **Сергію Андрійчуку** (16. 04. 1982 р. н.), який загинув 5 вересня, виконуючи бойове завдання поблизу Білогорівки Лисичанської міської громади Северодонецького району Луганської області. Мужній воїн став на захист територіальної цілісності нашої держави ще в часи проведення антiterористичної операції, а з перших днів повномасштабного вторгнення російської федерації, не вагаючись, у складі одного з підрозділів аеромобільних військ пішов боронити рідну землю від ворога. Попрошуємо та провести в останню дорогу воїна прийшли його рідні, друзі, побратими, односельці. Усі, хто добре знову знає Героя, згадують його як щирі та надзвичайно позитивну людину, справжнього патріота своєї держави. Сину загиблого захисника вручили пропор як символ держави, яку до останніх своїх днів захищав його батько.

Вічна пам'ять та шана Герою.

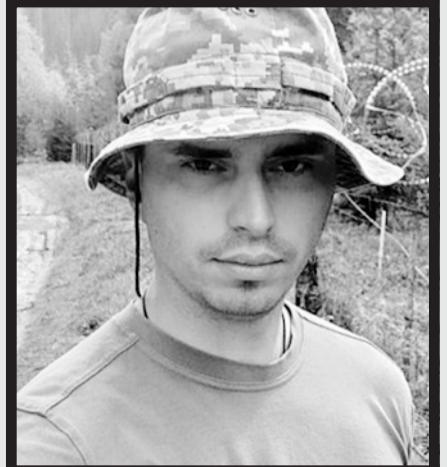
Майже тиждень боролися за життя

10 вересня Борщівська громада провела останню земною дорогою до місяця вічного спочинку військовослужбовця, жителя Борщова **Валентина Вовчука** (5. 02. 1982 р. н.), котрий помер 7 вересня від важких ран та опіків, які отримав під час раштівської атаки Полтави 3 вересня. Валентин був привітним, щирим товаришем і другом, добрям сином, братом і батьком. Він любив життя, будував плани, але московські окупанти обірвали молоде життя.

Висловлюємо щирі співчуття родині Героя. Вічна пам'ять, вічна шана і вічна слава.

Навіки 32...

11 вересня жителі Підгороднянської громади навіки попрощаються з інспектором прикордонної служби 3-ї категорії-маєстром групи інженерного обслугування державного кордону відділення інспекторів прикордонної служби "Шепіт" **Віталієм Ступінським** (3. 09. 1992 р. н.), який почерг 11 вересня в лікарні на Сумщині. Світлої пам'яті Віталія призвали на військову службу 1 липня 2023 року.

Віталію лише б жити і радіти, виховувати дітей, бути опорою для батьків, розвивати країну... Поховані Героя в рідному селі Підгородне. У цей скрізний час висловлюємо щирі співчуття батькам, рідним і близьким захисника.

Вічна слава і пам'ять Герою.

Життя обірвалося у лікарні

12 вересня жителі Копичинецької громади віддали останню шану військовослужбовцю, мешканцю Копичинець **Olegu Bodnarukу** (10. 05. 1973 р. н.). Мужнього воїна призвали на військову службу 2 березня цього року й він суміліно виконував свій обов'язок у військовій частині, та, на жаль, 7 вересня його життя обірвалося у лікарні. Співчуття рідним та близьким мужнього воїна Олега. Вічна і світла пам'ять Герою.

"Звідси повернуся або зі щитом, або на щиті"...

12 вересня жителі Хотинської громади, що на Чернівецькій, та 13 вересня жителі с. Окопи Мельнице-Подільської громади, що на Борщівщині, віддали останню шану військовослужбовцю, солдата, жителю с. Окопи **Olegu Petryshynu** (9. 01. 1987 р. н.), який загинув 21 серпня поблизу населеного пункту Залізне Бахмутського району Донецької області.

Олег родом з міста Хотин. Батько працював у Хотинському АТП, а мати - на заводі "Калібр". Вони ростили двох синів і двох доньок. Ширий, трудулюбивий, прости руки у спілкуванні, Олег був наймолодшим. Навчався у

Хотинській школі №5, любив спорт, особливо волейбол. Згодом працював на підприємстві у Кам'янці-Подільському. Власної сім'ї не встиг створити.

Коли батьки перейшли жити у село Окопи і потребували догляду через стан здоров'я, Олег перехав до них, щоб допомагати їм порятися до господарства. Особливо необхідна була підтримка матері, яка погано бачить, їй важко пересувається.

На початку червня цього року Олега Петришина мобілізували. Захищає Україну і на Покровському, і Бахмутському напрямках. За словами рідних, зв'язок з ним обірвався 21 серпня. Як розповіла сестра Олена, Олег був кулеметником мотопіхотного відділення мотопіхотного батальйону однієї з військових частин. Але нічого не розповів про бойові будні. Лише казав: "Звідси повернуся або зі щитом, або на щиті"...

Вічна пам'ять і слава Герою.

Продолжив лише три місяці

13 вересня жителі Теребовлянської громади провели в останню дорогу військовослужбовця, жителя с. Кровинка **Vladimiru Krupu** (26. 08. 1991 р. н.), який загинув 6 вересня під час мінометного обстрілу поблизу м. Залізне Бахмутського району Донецької області.

Володимира Крупа мобілізували 5 червня цього року. Він був кулеметником. Героями не народжуються, ними стають. Ним став і Володимир. Він навіки залишився у нашій пам'яті захисником миру й волі нашої Батьківщини.

У глибокому смутку залишилися рідні Володимира: мама, який передали пропор - символ відданості нації за службу її сина, тато, сестра.

Місяць не дожив до 30-річчя

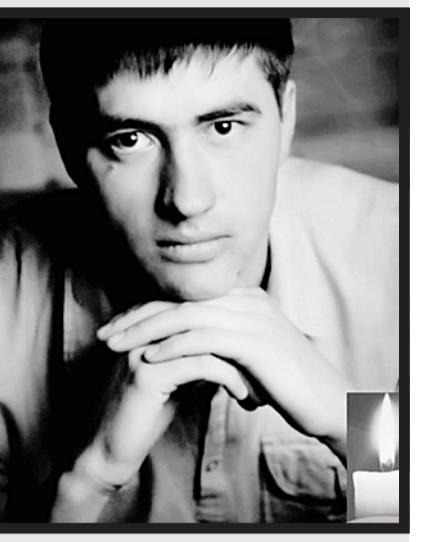

14 вересня у Скориківській громаді, що на Південно-Західній, провели в останню дорогу військовослужбовця, солдата, мешканця села Голотки **Pavla Rypula** (30. 09. 1994 р. н.), який загинув 31 серпня під час виконання бойового завдання у Курській області.

"Наш молодий та мужній воїн під час служби зарекомендував себе серед побратимів як мудрій, розсудливий, високопрофесійний військовий. Щиро співчутуємо сім'ї загиблого Героя Павла, нехай Господь скріпить його рідних силою, мужністю та багатством вінчанням у цей тяжкий, скрізний час", - йдеться в повідомленні Скориківської сільської ради.

І плакало небо...

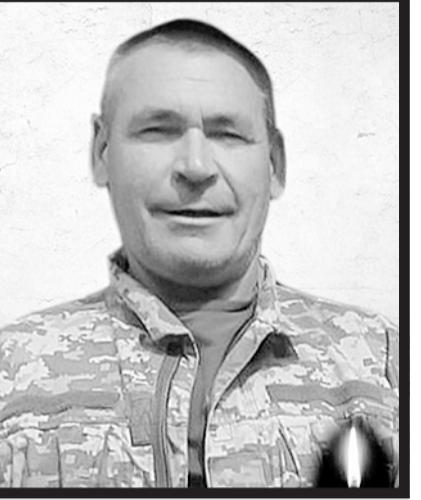
Під дощем, який рясно накрапав із неба, та тужливу мелодію військового оркестру 14 вересня жителі Залізецької громади провели в останню життєву дорогу військовослужбовця, мешканця Залізів **Mikhaila Paria** (13.

09. 1990 р. н.), який відійшов у засвіті після важкого поранення, отриманого в бою за незалежність України.

Щиро співчутуємо сім'ї мужнього воїна Михаїла. В серцах близьких, рідних, друзів та побратимів він наївно залишився Героєм, який до останнього подиху відстоював територіальну цілісність та незалежність нашої держави.

У серпні виповнилось 50...

Високі зарплати на фоні малої мінімальної й «замороження» соціальних стандартів

Кабінет Міністрів подав до Верховної Ради проект закону про державний бюджет на 2025 рік. Відповідно до регламенту, документ мають ухвалити не пізніше 1 грудня. Прогнозується мінімальна економічна зростання та замороження рівня соціальних виплат. І ще - виборів не буде, принаймні у проєкти не закладено на це гроші.

Aналізуючи проект бюджету та поясннюючи записку до нового видання, РБК-Україна наводить такі дані. Доходи бюджету становитимуть 2 трлн 336 млрд гривень. Видатки - 3 трлн 938 млрд грн, дефіцит 1 трлн 640,6 млрд гривень, який покриватиметься здебільшого за рахунок міжнародної допомоги.

Головним пріоритетом є сектор оборони і безпеки - 1 трлн 223 млрд гривень. Це становить 26,3% ВВП.

"Фінансування сектору безпеки і оборони є ключовим пріоритетом, що закладено в проєкті державного бюджету України на 2025 рік. Видатки для забезпечення ефективного протистояння ворогу зростатимуть. Всі внутрішні надходження і запозичення скеруються на потреби захисників України", - сказав міністр фінансів Сергій Марченко.

Інфляція, курс долара

За підсумками 2025 року прогнозується продовження поступового відновлення економіки - зростання реального ВВП на рівні 2,7%. Однак зростання уповільнилось, по-рівняно з 2024 роком (очікування - 3,5%) та зростанням на 5,3% у 2023 році.

"Разом з тим, війна триває і втрати та збитки, які вона завдає економіці України, не обмежуються лише матеріальними руйнуваннями, але й формують комплекс проблемних явищ та ризиків, які стимулюють економічний розвиток країни у прогнозному періоді", - йдеться в пояснівальній записці до проєкту.

Зростання споживчих цін прискориться у 2025 році до 9,5%, по-рівняно з 2024 роком (очікування - 7,9%) та 2023 роком (5,1%). За прогнозом уряду, ціни рухатимуться вгору зростанням цін на сировину, підвищеннем заробітних плат, поступовою девальвацією курсу гривні.

Кабінет Міністрів очікує зростання курсу долара до 45,0 гривень у 2025 році. На 2024 рік середній курс прогнозується на рівні 40,8 грн/долар. Курс долара залижатиме від тривалості війни. У разі припинення бойових дій курс стабілізується на поточному рівні 41 грн/долар.

Мінімальна зарплата, прожитковий мінімум

Уряд вирішив заморозити мінімальні зарплати. Документом пропонується установити з 1 січня 2025 року мінімальну заробітну плату: у місячному розмірі - 8000 гривень; у годинному розмірі - 48 гривень. "Вказаний розмір мінімальної заробітної плати забезпечує досягнутий рівень цієї гарантії з урахуванням значного її підвищення у 2024 році (підвищення становило 16 відсотків, порівняно з 2023 роком)", - йдеться в пояснівальній записці до проєкту.

У 2025 році прожитковий мінімум змінювати не планують. Проектом пропонується установити з 1 січня 2025 року прожитковий мінімум на

одну особу в розрахунку на місяць у розмірі 2920 гривень, а для основних соціальних і демографічних груп населення: дітей віком до 6 років - 2563 гривни; дітей віком від 6 до 18 років - 3196 гривень; працездатних осіб - 3028 гривень; осіб, які втратили працездатність (мінімальна пенсія) - 2361 гривня.

Уряд прогнозує зростання середньомісячної заробітної плати у 2025 році як у номінальному вираженні - на 18,5% до 24 389 гривень, так і в реальному - на 8,1% до попереднього року. "Take підвищення зарплат обумовлене прагненням вітчизняних підприємств утримувати та залучати новий висококваліфікований персонал на тлі нестачі трудових ресурсів", - пояснили в Кабміні.

Субсидії

На субсидії на виплату житлових субсидій та пільг громадянам на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пінчого побутового палива і скрапленого газу передбачено 42,3 млрд гривень. Очікується, що ці кошти будуть скеровані для надання державної підтримки 2,8 млн домогосподарствам.

Таким чином, кількість отримувачів субсидій та пільг скоротиться на 400 тисяч (на 12,5%). Загальна сума з бюджету буде менше на 15,2% (скорочення з 49,9 млрд гривень до 42,3 млрд гривень).

Про податки

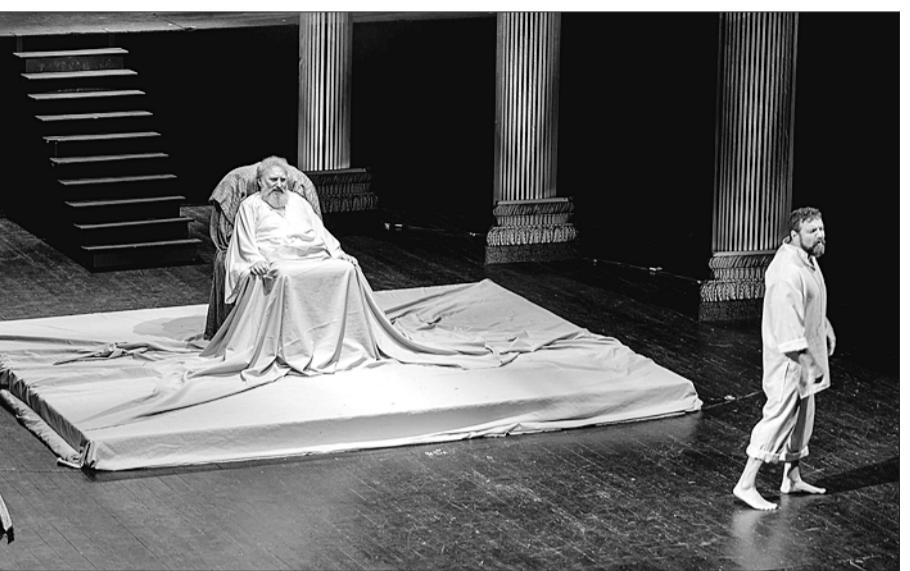
«Андрей» відкрив театральний сезон у Тернополі

■ 15 вересня Тернопільський академічний обласний український драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка розпочав 95-й ювілейний сезон прем'єрою вистави-реквіємом "Андрей". Постановка присвячена 160-й річниці з дня народження Митрополита Андрея Шептицького.

Режисер-постановник - лауреат Національної премії України, народний артист України Федір Стригун. У ролі Андрея Шептицького - народний артист України В'ячеслав Хім'як.

Вистава-реквієм "Андрей" - це спогад про життя великого Митрополита через призму його стражденної душі.

Микола ШПАКОВСЬКИЙ:

«У ЗСУ усі справжні, бо відчувають гостроту життя і смерті»

■ Микола Шпаковський - поет, музикант, оператор телеканалів ІНТБ та Тернопіль 1. Автор збірки "Шафа шамана" та співавтор двох книжок оповідань "Сільські вісті" й "Сільські дівісті". Учасник багатьох поетично-музичних проектів в Любліні, Тернополі та Львові. Лауреат III літературної премії (2008 рік, вид. "Смоленськ", Київ), номінант-переможець Міжнародного кінофестивалю "Куб" (2008 рік, Івано-Франківськ), лауреат II літературної премії ім. Богдана-Ігоря Антонича (2008 рік, вид. "Каменяр", Львів).

■ Т

епер Микола - військовослужбовець 420-го окремого стрілецького батальйону 68-ї окремої егерської бригади імені Олексія Довбуша.

Ми поговорили про тил і фронт, про те, як Миколі вдалося у війську продовжити роботу оператором і про роль літератури на війні.

- Миколо, знаю, що в Тернополі ти з однодумцями реалізовував ініціативу "Поети мобілізуються" - ви збиралі кошти для військових під час АТО і нагадували людям про війну задовго до повномасштабного вторгнення. Тепер чимало поетів і письменників мобілізувалися. А як ти потрапив у військо?

- Мене мобілізували навесні цього року. Я був готовий, що рано чи пізно це станеться, і почав шукати частину, де міг бы виконувати конкретні функції, але вирішив, поки не вручать повістку, поки не завезуть бусом (сміється - авт.), то я зрештою побуду вдома. От цей день і настав.

Коли я був в коридорі в ТЦК, то зашов майор і запитав: "Тут всі мобілізовані чи є ще добровольці?" Я подумав, скажу, що я, може, швидше пройду чергу. На ВЛК виявилось, що я обмежено придатний - у мене астма, сколіоз/кіфоз, осцеондроз. Але коли проходив ВЛК вже в батальйоні, то там написали, що здоровий. Сюди легше потрапити, ніж звідси вибратись (сміється - авт.).

- А чим ти займаєшся в бригаді?

- Я сам напросився в бойовий батальйон, попри стан здоров'я. Я тільки потрапив в 420-й окремий стрілецький батальйон, то сказав, що працював на телебаченні. Власне, завдяки цьому я вмію знімати, опрацьовувати інформацію. Останнім часом знімаю історії бійців, займаюся фільмуванням життя бригади і дуже радій, що так все склалося.

- Чим відрізняється твоя робота тепер від роботи на телебаченні?

- Головна відмінність в тому, що після роботи я завжди поспішав додому, а зараз додому не так

близько. Важче, мабуть, в тому плані, що близькість до фронту не надто радісна, часто щось неподалік прилітає, і розумію, що наступне влучання може бути саме в моєму напрямку.

Я б не сказав, що робота складніша, вона цікавіша - ти одночасно відеооператор, журналіст, монтажер, а часто й сим-нік. На телебаченні над сюжетом працювала команда, а тут, в батальйоні, я сам мав підготувати до інтерв'ю, до запису. Монтував теж сам, хоча раніше не вмів. Наразі мене відрядили з батальйону у бригаду, то тут вже теж мав команду фахівців, з якими можна порадитися.

- Ти як психолог за освітою, мабуть, розумієш, що варто/не варто запитувати. Як комунікуеш більші теми?

- Насамперед мене цікавить мотивація людини, з якою спілкуюся: ким була, чим займалася, чому тут. Тут усі справжні, ні хто обманювати не буде, бо всі міг відчувати гостроту життя і смерті, стаємо спорідненими, побратимами. Якщо військовий має бажання виговоритися - це добре, але переважно це настільки особисте, що я не можу всього транслювати. На війні ми часто прощаємося із рідними людьми, це болюча тема.

- Які люди зараз поруч з тобою? Чи помічаєш різницю в людях в тилу і в безпосередній близькості до фронту?

- Іноді складається враження, що людям в тилу, які не втратили нікого, або тим, кому вдалося вийти з країни і забезпечити своє життя відносним спокоєм, байдуже на війну, на Україну, на наші цінності. А ті, які відчuli втрати близьких або пережили інші жахливі речі, максимально зачуті - допомагають армії аби самі воювати. В багатьох воюють друзі, свого часу і я допомагав, збирав і тепер - я тут.

Але, звичайно, і в тилу чи за кордоном є ширі люди, які нас справді підтримують, довіряють, моляться за нас. Зокрема, нам придбали мавіки люди зі США та українська діаспора в Данії.

У цьому контексті треба звернути увагу й на фінансові можливості. У США, наприклад, зарплати вищі, вони можуть щось відкласти і передати на допомогу війську. А в нас з цими цінами на продукти, комуналні платежі людям, а особливо тим, хто має сім'ї, не так просто щось відкласти. Часто ми, військові, оплачуємо левову суму і навіть іншим підрозділам. Бачимо, що там хтось із друзів/знайомих слухає, і ми долучаємося.

- Якби ти зараз продовжував писати оповідання для циклу "Сільські вісті" / "Сільські дівісті", то як ти були б персонажі?

- Однозначно, звичайні люди, географічні та мудрі, ті, з якими я тут часто зустрічаюся. Віддані своїй справі, які рятують комусь життя, які зуміли побороти свій страх і часто з гумором сприймають щоденні виклики. Вони не яскраві супергерої, бо переважно невиспані та втомлені, але беруть на себе відповідальність за своє життя і життя інших, розуміючи, що подолати ворога можна лише злагоджено з разом. Першочергово героем був би хтось із піхоти, медиків, дронарів та розвідників.

- Чи маєш ти час/натхнення/можливість читати чи про таке взагалі не йдеться?

- Насправді в мене нема часу, але я радив би читати книжки тих поетів чи письменників, які тепер на війні чи повернулись із фронту додому. Думаю, список доволі великий.

- Банальнє питання: твої плани на найближчу відпустку?

- Як буду у відпустці, то хотів би дуже зробити те, що люблю. Дуже сумую за музикою, за виступами, за такою творчою атмосферою. Друзі, які в Тернополі, пообіцяли, що ми організуємо концерт. Не знаю, коли саме, може, вересень чи жовтень. Я б хотів виступити і зібрати гроші на реабілітацію когось з поранених або й на Мавікі.

- Що будете грati?

- Напевно, авторські пісні мої. З останніх, бо вони близькі до моїх теперішніх відчуттів.

табки. В таких людей я можу постійно чогось читатися.

- Мабуть, додає сил і спілкування з рідними? Хоч на відстані, це, мабуть, непросто.

- Так, основною радістю для мене, звичайно, є сім'я. Дружині спочатку було важко, але вона розуміла, що треба готовуватися. В її родині були воїни УПА, двоюрідний брат зараз на війні. Ще на початку по-втомасштабки один із польських друзів запропонував мені роботу у Варшаві на телебаченні. Він дуже переживав за нашу сім'ю. Я йому відповів, що не можемо втекти, ми війську.

Нашому синочку Ромчику в жовтні буде 2 роки. Росте. Одним із моїх страхів було те, щоб маленька дитина про мене не забула. Але спілкуємося телефоном кожного дня, я прошу, щоб слухав маму, бабусю, щоб добрі їв, добре спав. Але й так бачу, що йому нічого не бракує (сміється - авт.), і чекаю моменту зустрічі, коли вже нагуляємося.

- Якби ти зараз продовжував писати оповідання для циклу "Сільські вісті" / "Сільські дівісті", то як ти були б персонажі?

- Однозначно, звичайні люди, географічні та мудрі, ті, з якими я тут часто зустрічаюся. Віддані своїй справі, які зуміли побороти свій страх і часто з гумором сприймають щоденні виклики. Вони не яскраві супергерої, бо переважно невиспані та втомлені, але беруть на себе відповідальність за своє життя і життя інших, розуміючи, що подолати ворога можна лише злагоджено з разом. Першочергово героем був би хтось із піхоти, медиків, дронарів та розвідників.

- Чи маєш ти час/натхнення/можливість читати чи про таке взагалі не йдеться?

- Насправді в мене нема часу, але я радив би читати книжки тих поетів чи письменників, які тепер на війні чи повернулись із фронту додому. Думаю, список доволі великий.

- Банальнє питання: твої плани на найближчу відпустку?

- Як буду у відпустці, то хотів би дуже зробити те, що люблю. Дуже сумую за музикою, за виступами, за такою творчою атмосферою. Друзі, які в Тернополі, пообіцяли, що ми організуємо концерт. Не знаю, коли саме, може, вересень чи жовтень. Я б хотів виступити і зібрати гроші на реабілітацію когось з поранених або й на Мавікі.

- Що будете грati?

- Напевно, авторські пісні мої. З останніх, бо вони близькі до моїх теперішніх відчуттів.

■ Наталія КУШНІРЧУК

Матеріал створений в межах

спецпроекту медіа "Читомо"

(chitomo.com) та Українського ПЕН під

назвою "Слов'я і кулі" / Words and

Bullets, які реалізуються за

сприяння Національного фонду на

підтримку демократії (NED).

З душою навстіж

(з нагоди власного 66-річчя - відверто)

Шістдесят шість:

радіти, що дожив, чи сумувати?

Не знаю навіть, що на це сказати...

I, може, некоректно це -

про себе братися розповідати

В той час, як журналістів наших

(ще й "заслужених")

они любляють як вітати.

(Тих, що диктант шкільний навряд

чи зможуть без помилок

купи написати.)

Її вдосталь є - куди не глянь:

або вусатих, животих і "писюючих",

або із штучною, "гумовою"

помішкою телеведучих,

Із тонким нюхом,

помаді міру гонорових

I до послуг "господарів життя"

завжди готових.

Але...

Коли поступає в твої двері

отака солідна дата,

Якби не ти, світ був би зовсім іншим

Pізкий неприємний звук будильника розірвав тишу. Оксана, не розплющаючи очей, висунула руку з-під теплої ковди, намагаючись намагати порушника її сну і припинити це знушення. Але будильник мовчав. І напівсонна дівчина зрозуміла, що цей звук, який, здавалося, ставав все голоснішим, видавав телефон.

- Алло, - ледь вимовила вона сонним голосом.

- Привіт. Пробач, що розбудив...

Так захотілося почути твій голос...

- Ага, - промовила вона не дуже

вдоволено, - я теж рада тебе чути,

але хочу спати. Можемо поговори-

ти завтра?

- Так, ми зможемо поговорити

завтра. Спи, моя кохана, - сказав

Максим і завершив розмову.

"Кохана!". Тепер дівчина оsta-

точно прокинулася: "Що він таке

сказав? Кохана... Навіщо телефонував?". Вона підійшла до вікна.

Скліо було вкрите крапельками

дощу. Зима плакала: погода - не

для лютого...

А трохи пізніше зателефонувала

мама:

- Донечко, війна...

Саме про це, напевно, їй хотів

сказати Максим. А ще про те, що

одразу ж піде до військомату...

Молоді люди працювали разом

над одним проектом. Часто спере-

чалися, обговорюючи деталі, разом

пили каву під час перерви і навіть

кілька разів зустрічалися поза офісом. Ім було весело й комфортно,

могли розмовляти годинами про що

згадно - і це дівчина називала

дружбою. Бо хто, як не друг, міг

заспокоїти, коли тобі погано? Ок-

саня пам'ятає, як Максим в один з

таких моментів підішов, погладив

по плечу і сказав: "Тільки уяви, якби

не ти, світ був би зовсім іншим".

Тепер її здавалося, що це було у

якомусь іншому житті. Тільки одне

поєднувало з тим життєвим просто-

ром: дівчина тепер точно знала, що

любить Максима. Відчувала себе

самотньою без нього і дуже триво-

жилася, бо телефонувала йому де-

кілька разів, але він не відповідав.

Робота над проектом припини-

лась, керівництво фірми відпусти-

ло всіх у довгострокову відпустку,

запропонувавши бажаючим виїзд за

кордон, куди тимчасово планували

перенести офіс. Оксана відмовила-

ся. Вона чомусь була впевнена:

коли Максим повернеться, то обо-

в'язково прийде до неї.

Пролетів черговий тиждень. Го-

туючись до нової тривожної ночі,

дівчина поклала поруч з ліжком

телефон. Тепер її часто будив сиг-

Софія БЕРЕЗНЕВА

Ти і є мій світ

пліменти від 8-річної дитини.

Я, звичайно, посміхнулася і відповіла з легким гумором: "Звідки ти ти не бачиш? Адже ти не бачиш всіх мам всього світу". Мені здавалося, що це звичайна розмова між матір'ю і сином, яка завершиться сміхом або розмовою про щось інше. Але його відповідь змусила мене зупинитися і відчути справжнє тепло, яке він ніс у своєму маленькому серці. Він міцніше притиснувся до мене і сказав: "А ти і є мій світ".

Ці прості слова, сказані дитиною, відразу змінили мое сприйняття всього, що мене оточує. Як часто ми, дорослі, замислюємося про те, що наші діти бачать у нас не просто батьків, які допомагають з домашніми завданнями, готують обід чи спарят за неслухняність? Для них ми є центром їхнього маленького, але важливого світу.

Я довоно сиділа поруч зі своїм сином, відчуваючи тепло його обіймів. Він спокійно дивився на мене, ніби нічого надзвичайного не сталося, а я не могла відірватися від думок про те, як швидко росте моя дитина і як важливо не втрачати ці маленьки моменти, які визначають усе наше спільне життя.

Ця проста розмова назавжди залишиться в моїй пам'яті. Я завжди буду пам'ятати, що, попри всі мої сумніви і тривоги, для моєго сина я дійсно є тим самим світом, у якому йому затишно і добре.

Анжела ВОЛОДАРСЬКА

Сімейна сторінка

Попереду - лише хороше

■ Роза Миронівна, вийшовши на пенсію, переїхала з коханим з міста до села. Це рішення роками виношувала в голові і, нарешті, її мрія здійснилася. Чоловік не був у захваті від цієї ідеї, але, зрештою, вирішив спробувати.

- Ніколи не жив у селі, але заряди тебе, Розочка, йду на таку жертву, - казав Сергій і широко усміхався.

- Привіт. Пробач, що знову розбудив...

- Максимчуку, любий. Як же я за тобою скучила! - вирвалось те, що так довго тримала у собі.

Він був поранений, лежав у госпіталі. Дізnavшись, де саме, поїхала до коханого...

Її дозволили пройти до Максима, бо назвалася наречененою. На забинтованому обличчі - знайомі очі та посмішка. Оксані несамовито захотілося кинутися до нього, пригорнутися. Але, пам'ятаючи попередження лікаря, просто підішла, взяла за руку коханого. Й цього дотику та ніжного погляду, здавалося, було достатньо, аби відчути тепло одне одного.

- Я тебе кохаю. Побудував з першого погляду.

- А я думала, що то дружба. Тепер знаю, що жити без тебе не можу...

Виявилось, що вона - єдина "родичка", котра провідала його. Максим не ризикнув повідомити матері про поранення, пам'ятаючи про її хворе серце.

Тут, у госпіталі, він освідчився і запропонував Оксані одружитися. Урочистості відбулися в палаті.

Розповісти матері про кардіальні зміни у своєму житті Максим дorchини, відмінної своїй молоді дружині.

Побачивши у дверях незайомого нелюда. Двоє переліків діток забилися у куток, тихо плакали.

Жінка відразу викликала поліцію.

Але Галина все заперечувала. Мовляв, посварилися, вона сама впала

і ніхто її пальцем не чіпав.

Коли наступного дня Микола пішов на роботу, Роза вирішила будь-що відвітати згадану Галину.

- Навіщо терпіш покидьку? - питала Миронівна.

- А хто і що я без нього? Нуль, безтолкова, безпорадна. А Микола гроши заробляє, у нас діти. Кому я потрібна? I, мабуть, кохав його.

- Це його слова, які вклав тобі в голову. Ти ж жінка, мати і перша за все людина, у якої мають бути свої мрії та бажання. I це не кохання, а хворі відносини, залежність. Любов - це турбота, наслода і спокій. Запам'ятай, справжній чоловік має контролювати свої емоції, а не наїдатися з кулаками на беззахис-

ну жінку. Повір, я сама колись пережила подібний жах.

- Ваш Сергій теж вас бив і схаменувся? - загорілися очі у збентеженої молоді.

- Та ні, не тіш себе марними сподіваннями. Сергій - другий чоловік. А Іван був першим. Казав, що б'є, бо любить і щоб я його слухалася.

Одного була модель сім'ї моого чоловіка. Такою була Міколя Галина. Дружина не кричала і не пручала, а мовчали зносила знушення знавіснілого нелюда. Двоє переліків діток забилися у куток, тихо плакали.

Тепер просто не віриться, але в подібному жаху прожила 25 років.

Дві доньки, слава Богу, заміж вдали. Їхні половинки на руках кровинко носять. I вони почали переконувати мене, щоб я більше не терпіла наруги. Тех не раз викликали ще тоді міліцію, але я правду приховувала. Іван опіля на порігі донечок не підпускає. Називав їх зрадницями. Але вони мене не полишали. Постійно дзвонили, приїжджали і спарили свого батька.

У мене почалися проблеми зі здоров'ям. Не жарті, стільки літ побої

терпіти. Коли Іван мене якось штовхнув, зламала ногу і поїхала після лікарні до старшої доні Світлани жити. Опіля з психологом познайомилася. Поступово спеціаліст мене до життя повернув. З кожним днем розуміла, що наді мною просто

знущаються. Я так до стану пригнобленої жертви звикла, що аж страшно стало. До чоловіка більше не повернулася, розлучилася. Потім ще довго відновлювала здоров'я. А коли зцілилася, діти купили абонемент до спортзалу і розквітіли. Навіть за кордоном побувала, Грекію побачила. Світ такий великий і цікавий. А я ледь усе не прогавила, життя не втратила. Побудувала себе, зрозуміла, що більше ніколи я нікому не дозволю себе принижувати морально та фізично.

Оточ, від тебе не відчеплюся, в біді не покину. Ти мусиш, заради себе і дітей, змінити нікчемне існування. Розчленений Іван згодом відъїхав від Галини. Але її було байдуже. Зовсім скоро він знову вмовився Сергія відвезти її до Галинині сестри. Хоча дорога була далекою, проте Роза вирішила будь-що допомогти сусідці.

- Від Світлани? - запитала Роза, коли прихали на її подвір'я. - Галину рятувати потрібно, а то Микола рано чи пізно зовсім її скалічить. Діти дуже страждають. Вони, не доведи Господи, можуть сиротами зостатися. Аби не сталася трагедія, потрібно вчасно зупинити домашнє насилия.

- Це її власний вибір. Бачили очі,

просто вигадала свою сліпу любов. I зробила непоправну помилку у своєму житті.

Замислюється Зіна, потім плаче, а потім йде до загсу писати заяву про розлучення. Дивно це чи ні, але Петро погоджується відразу. Наче чекав цього.

- Я перетворилася на кухарку і прибиральнницю, - заявляє Зіна в суді.

- Якщо так, то віддай дитину мені, - вимагає Петро.

- Нізащо! - вигукає Зіна і перемагає.</p

За даними вступної кампанії, держзамовлення на вчителів найбільше, але набір не найякісніший

Середній бал НМТ майбутніх учителів становить 140 балів.

Я к повідомив заступник міністра освіти і науки Михаїло Винницький, цьогочі найбільше студентів зараховано на бюджетне навчання за спеціальністю "Середня освіта" - 6100 осіб. Водночас стали першокурсниками і будуть навчатись на вчителів не найзірковіші. Адже держзамовлення на вчителів найбільше, але набір не найякісні-

ший: середній конкурсний бал тих, хто вступив на бюджет, - близько 140, водночас на журналістику, право, фінанси - близько 180.

Заступник міністра також додав, що на контракті за цією спеціальністю навчатимуться ще 2500 майбутніх учителів, з них 300 осіб отримали понад 150 балів за два предмети НМТ, що дає їм можливість отримати освітній грант.

В Україні нестача вчителів через зарплату

Найбільше не вистачає з трьох предметів: інформатики, математики, англійської мови.

Міністр освіти і науки України Оксен Лісовий уточнив, скільки заробляють освітяни. Середня зарплата вчителя - це 12 тисяч гривень. Залеж-

но від навантаження, вона може бути більшою або меншою. Але це точно не та зарплата, яку, за словами посадовця, мав би отримувати вчитель.

Тернопільська «Нива» зазнала двох поразок

В Івано-Франківську за півгодини тричі пропустили

11 вересня "Нива" в рамках шостого туру чемпіонату України серед команд першої ліги в групі "А" у військовій грі поступилася івано-франківському "Прикарпаттю" - 0:3.

Вже на першій хвилині господарям поля вдалося відкрити рахунок. Бучачкийський наважився на удар з далекої відстані і після помилки воротаря тернополян м'яч опинився у сітці воріт - 1:0. На 15-й хвилині "Прикарпаття" подвоїла рахунок. Андрій Хома після передачі Радульського пробив у дальній кут - 2:0. Футболісти "Ниви" були шоковані початком зустрічі і поки приходили до думки, що до перерви господарі поля довели рахунок до розгромного. Знову ж таки Радульський подав, а Барчук голово пробив у дальній кут - 3:0.

У другій половині "Нива" намагалася ються створювати біля воріт івано-франківців, але якось все було беззубо, зрештою, їй без-

результатно, хіба що згадати удар на 68-й хвилині в поперечині від Дорошенка. Загалом "Прикарпаття" контролювало хід поєдинку, а заміні проведений тренерським штабом тернополян на малюнок гри вагомо не вплинули. У підсумку - ефектна перемога господарів.

"Прикарпаття" (Івано-Франківськ) - "Нива" (Тернопіль) - 3:0 (3:0).

Голи: Бучачкийський (1), Хома (14), Барчук (29).

"Нива": Жупанський, Мудрій, Зін, Слотюк, Бей (Сидун 34), Капустян, Давидов (Козак 34), Кухарук (Гатала 77), Дорошенко, Галадей (Напуда 46), Посєкін (Михайлінко 62). Заміна: Ольховій, Коломієць, Бац, Кицун, Вадовський, Демчук. Головний тренер: Євген Калиніченко.

Після цього поєдинку головний тренер тернопільської "Ниви" Євген Калиніченко, який очолив "Ниву" в червні 2024 року, залишив свою посаду. Керівництво клубу припинило з ним співпрацю.

Прикра поразка від "Агробізнесу"

15 вересня у сьому туру "Нива" приймала лідера турнірної таблиці волочицький "Агробізнес", який до цього поєдинку ще не втратив жодного очка. Готовував тернопільську команду до гри з "Агробізнесом" Руслан Уманець.

Після перемоги над "Минаєм" і поразки від "Прикарпаття" "Нива", мабуть - найменш стабільніша команда першої ліги групи "А", тож хоч більшість футбольних експертів вважали фаворитами волочицьких футболістів, але і тернопільські могли зробити приємний сюрприз власним вболівальникам. І, як у підсумку показав поєдинок, "Нива" була близька до перемоги, але...

На початку першого тайму тернопільські футболісти заволоділи територіальною ініціативою і намагалися створювати небезпечні моменти біля гостів. Загалом упродовж тайму "Нива" домінувала на полі, але не могла вразити ворота "Агробізнесу". Пробивали Дмитро Галадей, Максим Мудрій, Богдан Козак, але відзначитися забитим мячом у першому таймі ім так і не вдалося.

Натомість волочицькі футболісти захищали і практично не створили жодного моменту біля воріт тернополян, хіба що можна пригадати епізоди після подачі двох кутових, помилково призначених суддею.

На початку другого тайму тернопільські футболісти завладніли турнірною ініціативою і намагалися створювати небез-

печні моменти біля гостів.

Загалом упродовж тайму "Нива" домінувала на полі, але не могла вразити ворота "Агробізнесу".

Пробивали Дмитро Галадей, Максим Мудрій, Богдан Козак, але відзначитися забитим мячом у першому таймі ім так і не вдалося.

Натомість волочицькі футболісти захищали і практично не створили жодного момен-

ту біля воріт тернополян, хіба що можна пригадати епізоди після подачі двох кутових, помилково призначених суддею.

Гості також могли збільшувати

рахунок, але кілька разів свою команду рятував воротар тернополян Павло Ріпак. У підсумку поєдинок завершився мінімальною перемогою "Куликів-Білка".

ФК "Самбір-Ніва-2" - ФК "Куликів-Білка" - 0:1 (0:1).

Гол: Ю. Михайлів (22, автогол).

"Самбір-Ніва-2": Ріпак, Махінка, Бац, Матусевич, Климак (Літепло, 67), Біздінський (В. Михайлів, 46), Ю. Михайлів (Ковбасюк, 82), Вишнівський (Янчишин, 67), Довбечевський, Вадовський (Мендрук, 46), Напуда. Заміна: Коломієць, Герега, Скочеляс, Строцький, Вапенський.

21 вересня у 7-му туру "Самбір-Ніва-2" гратегиме на виїзді із Хмельницьким "Поділля".

«Нива-2» зазнала поразки від ФК «Куликів»

14 вересня в рамках шостого туру чемпіонату другої ліги в групі "А" тернопільський ФК "Самбір-Ніва-2" приймав ФК "Куликів-Білка" із Львівщини.

цикому й напруженому поєдинку гости святкували свою першу війську перемогу.

Поєдинок розпочався за рівної боротьби, обидві команда намагалися взяти м'яч під свій контроль. На 21-й хвилині після подачі зі штрафного небезично голово пробивав гравець гостей, воротар тернополян відбив м'яч на кутовий. Проте вже за хвилину "Куликів" святкував взяття воріт господарів.

Після навісу кутового з лівого флангу м'яч у власні ворота зірвав Юрій Михайлів - 0:1. Після цього гости виглядали гостріше, але більше голів у першому таймі команда не забивала.

Другий тайм тривав на зустрічних курсах, футbolisti ФК "Самбір-Ніва-2" намагалися принаймні зірвняти рахунок. Зокрема, на початку другої половини зустрічі воротар гостей врятував свої ворота після удару з близької відстані у виконанні Мар'яна Баца. Олександр Ковбасюк, тільки-но вийшовши на заміну, міг забити чи не першим дотиком до м'яча, однак після передачі з флангу як слід по м'ячу не влучив і момент було втрачено.

Гості також могли збільшувати

рахунок, але кілька разів свою команду рятував воротар тернополян Павло Ріпак. У підсумку поєдинок завершився мінімальною перемогою "Куликів-Білка".

ФК "Самбір-Ніва-2" - ФК "Куликів-Білка" - 0:1 (0:1).

Гол: Ю. Михайлів (22, автогол).

"Самбір-Ніва-2": Ріпак, Махінка, Бац, Матусевич, Климак (Літепло, 67), Біздінський (В. Михайлів, 46), Ю. Михайлів (Ковбасюк, 82), Вишнівський (Янчишин, 67), Довбечевський, Вадовський (Мендрук, 46), Напуда. Заміна: Коломієць, Герега, Скочеляс, Строцький, Вапенський.

21 вересня у 7-му туру "Самбір-Ніва-2" гратегиме на виїзді із Хмельницьким "Поділля".

Освіта

Спорт

Свобода

Коли у школах осінні канікули

Через масові ворожі ракетні удари все частіше вимикають електропостачання, а це значно ускладнює навчальний процес.

ватиметься навчання й по суботах. Таке рішення прийняли для того, щоб збільшити тривалість зимових канікул.

Начальниця управління освіти Тернопільської міської ради Ольга Похіляк повідомила: "Завдяки навчанню по суботах дівчата будуть канікули взимку, адже вимкнення світлі складніє навчальний процес. У нас вже є досвід з попереднього року, тож вважаємо, таке рішення буде правильним".

Новий навчальний рік у школах розпочався 2 вересня і завершиться 30 червня. Школярі вже цікавляться, чи підуть вони восени на канікули. Недавно Міносвіти України опублікувало особливості організації нового навчального року в умовах воєнного стану. У відомстві зазначили, що структуру і тривалість навчального тижня, навчального дня, заняття, відпочинку між ними, форми організації освітнього процесу визначає педагогічна рада школи.

Так, дати канікулу у межах цього навчального року кожна школа може визначати самостійно. Як і те, чи взагалі її влаштовувати, чи перевести відпочинок учнів на зиму.

При цьому МОН висловив побажання: школи повинні визначитися із тривалістю зимових канікул, враховуючи безпекові та погодні умови в регіоні.

Так, попередньо осінні канікули у школах України триватимуть з 28 жовтня до 3 листопада 2024 року.

А у тернопільських школах відбудуть-

Скільки днів можна не ходити до школи без довідки

■ У 2024 році без довідки до школи можна не ходити 10 днів. Проте Міністерство освіти та науки запропонувало скоротити термін до 5 днів, аби заклади освіти, служба у справах дітей і поліція могли виявляти випадки неналежного виконання батьківських обов'язків.

О світні відомства виносило на громадське обговорення відповідний проект і оприлюднило на офіційному сайті звіт. МОН отримало 100 листів, в яких були зазначені пропозиції громадян. У документі йдеться, що підготовлену ініціативу розгляне відповідний міністерство.

"Серед висловлених пропозицій значна увага приділяється питанням щодо заборони внесення змін до постанови, інформування органів поліції про дітей, які не охоплені навчанням, а також висловлено заперечення щодо зменшення термінів інформування з десяти

днів до п'яти днів".

У разі, якщо дитина пропускає кілька уроків або днів навчання через погане самопочуття, про це достатньо повідомити класного керівника. В інших випадках причини відсутності мають бути підтвердженні медичною довідкою або письмовим поясненням батьків.

Якщо дитина не буде відвідувати уроки через заплановану поїздку, перебування у санаторії, участь у змаганнях, то потрібно звернутися до адміністрації закладу освіти, щоб написати заяву. Її зразок можна знайти на сайті школи або безпосередньо в керівництві.

Уродженець Копичинець обіграв супергросмейстера на Всесвітній шаховій Олімпіаді

■ 11-22 вересня у столиці Будапешт проходить 45-а Всесвітня шахова Олімпіада. У складі збірної України виступає уродженець Копичинців, відомий гросмейстер, котрий проживає у Львові, Василь Іванчук.

■ четвертому турі,

Вибач, Георгію...

(До річниці зникнення Георгія Гонгадзе)

Найкращі й найсміливіші часто гинуть першими. Ця істина підтверджена тисячами і тисячами прикладів.

Mабуть, його нескорений дух горяніна органічно не сприймав неправди. Вона душила його так само, як нестача свіжого повітря. Нехай вибачить, що ми не такі. Принаймні більшість з нас.

Вибачте й ви, шановні читачі.

За те, що не завжди можемо назвати мерзотника мерзотником - у нашій країні в мерзотника є досить законних і незаконних за-собів захищти свою "честь".

За те, що часто доводиться вдаватися до натяків і езопової мови, ховатися за псевдонімами або ж сором'язливою мовчачкою, коли хочеться кричати - у нас, як у всіх живих істот, теж є інстинкт самозбереження.

За те, що у своїй роботі нерідко змущені думати, як відреагує влада. А у неї, рідненої, (будьмо реалістами) все ще може відшука-тися чимало засобів, щоб суттєво обмежити нашу так звану незалежність.

Вибачте за тих наших колег, які чинять проти власного сумління (якщо воно ще є), щоб удостоїтися санованої похвали на професійне свято. Ну, а як уже завітає місцеві можновладці в редакцію, скажуть кілька хвалебних слів та ще й сфотографуються разом з усіма - то щастя немає меж!

Вибачте і вважайте це своєрідним покаянням, без якого не може бути очищення.

А ще - даниною пам'яті того, хто був одним із найчесніших і найкращих.

Напевно, тому й загинув.

Ігор ДУДА

Фотоміжто

Твої руки можуть врятувати життя...

Всесвітній день надання першої медичної допомоги з 2000 року щорічно проводиться у вересні. Перша допомога, яку може надати не тільки медичний працівник, а й кожна людина, значно покращує шанси на виживання.

Основна вимога - своєчасність і правильність її надання.

До Всесвітнього дня надання першої медичної допомоги у чitalному залі Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки відділ медичної літератури організував майстер-клас на тему: "Домедична допомога" за підтримки фахівців Тернопільської міської організації Товариства Червоного Хреста.

Учасники тренінгу мали змогу виробити навички, мета яких не розгубитися, не нашкодити і правильно допомогти.

Галина ВАНДЗЕЛЯК

Коли і Покровськ, і Овруч, і Тернопіль рідні...

Жителька Тернополя Ольга Ензельт вчителює вже понад 25 років. Торік вона подала свою кандидатуру на вакантне місце у Покровську школу №9 Донецької області. Нині педагогінка дистанційно навчає дітей зі східного регіону. За версією премії Global Teacher Prize Ukraine, Ольга Ензельт увійшла в десятку найкращих учителів України.

дітей у семи класах.

До речі, у 2021 році переможцем Global Teacher Prize став вчитель із Заліщицьків Василь Дяків.

Global Teacher Prize Ukraine - це щорічна національна премія для вчителів, покликана відзначити досягнення вчителя не лише щодо своїх учнів, а й щодо суспільства.

Журі оцінить педагогічну майстерність фіналістів і таємним голосуванням обере переможця премії 5 жовтня. Найкращий вчитель України отримає мільйон гривень на реалізацію своєї освітньої мрії.

Педагогінка з Тернополя Ольга Ензельт зізнається, що мріє про перемогу та вже має плани на мільйон: "Пересічні громадянини думають, що виграє і мені на руки дадуть мільйон, насправді це не так. Організатори спрямують гроші на проект переможця. Я б хотіла відкрити освітній центр, де навчатимуть обдарованіх дітей. Водночас цей центр мав би допомагати діткам із малозабезпечених сімей, переселенцям надолужувати освітні втрати. Я маю надію, що Покровськ буде вільним, Донеччина буде вільною. Частину коштів віддам Покровській школі №9. Та спочатку треба перемогти в конкурсі".

Галина ВАНДЗЕЛЯК

Для дітей дорослих і малих

Гарбузове

По городу ішов гарбуз, Гordo nіс свій жовтий пуз. Поглядом окинув грядки:
- Що тут? Все у нас в порядку! Обізвався кавунісью, Підкрутись своє вусісью:
- Вже зібрали мій врожай. Та рясний, аж через край. Кричать дині круглобокі:
- Ми смачним налиті соком. Ми солодкі і медові, Що аж тріснуті готові. Відгукнулись кабачки, Свої вигнули бочки:
- Нас так рясно і багато. Засміялися пихато:
- Нас зривали і зривали, Ну а ми все виростали. Огірочки заспівали:
- Нас вродило теж немало. Нас у банку, бочку клали, Щоб на зиму вистачало. З-під листочків патисони Свої витягли корони:
- Нас не всі чомусь садили, Та ми також уродили. І сказала гарбуз-діня, Гарбузенка господина:
- Дякуєм землі і небу, Що вродили так, як треба. І дбаливим хазяям, Що допомагали нам. Шкідники нас не згубили,

Бур'яни не задавили.
Щоб врохай чудовий мати,
Землю треба захищати.
Ворогів прогнати слід,
Бо загине цвіт і плід.

Лідія МИЩЕНКО

Ліс сьогодні ярмаркує.
Хто що має - тим торгує.
Білочка несе горішки,
є грибочки білі, шишки.
Іжак ще приніс листочки,
то під двері килимочки.
Зайчик тягне капустину,
Буде борщ на всю родину.
У ведмедя - меду жбан,
Він ще, другі, той гурман.
У лисички, он із бочки,
виглядають огірочки.
А сіреневий вовчик-братья
біжить жолуді збирати.
Може, куплять кабани.
Як без жолудів вони?
Позліталися сороки,
от буде з ними мороки!
І скрекочуть, і скрекочуть,
все вони скупити хочуть.
І ворони, і граки -
всі злетілись залишки.
Ліс сьогодні ярмаркує.
Хто що має, тим торгує.

Галина КУХАРИШИН

■ На завершення номера

Триває висунення кандидатів на премію імені Володимира Лучаковського

■ До Дня місцевого самоврядування в Тернополі традиційно вручатимуть премії ім. Володимира Лучаковського.

Вручення грошової премії - 10 тисяч гривень - відбудеться у трьох номінаціях: "Майбутнє створюється сьогодні"; "Культурний спадок нації"; "Інноваційний прорив року".

Премію присуджують кандидатам, які доклали вагомих зусиль до інноваційного, технологічного, наукового, супільногого, громадського, культурного розвитку та формування позитивного іміджу Тернопільської міської територіальної громади.

Пропозиції та клопотання на здобуття премії подають керівники вищих навчальних закладів міста, медіа, громадських організацій та галузевих спілок, установ, підприємств та організацій тощо в управління культури і ми-

стецтв Тернопільської міської ради не пізніше 7 листопада 2024 року.

Урочисте нагородження номінантів премії відбудеться 7 грудня, у День місцевого самоврядування.

Довідково.

Володимир Лучаківський (Лучаковський) - український громадський діяч, письменник, перекладач, адвокат. Народився 19 березня 1838 р. в с. Ременів на Львівщині в сім'ї священика УГКЦ о. Дмитра Лучаківського та його дружини Антоніни Дольницької. Маленьким хлопчиком разом із батьками переїхав у село Довжанка Тернопільського району, де його батько був па-

рохом. Після закінчення Тернопільської державної (класичної) гімназії навчався на правознавчому факультеті Львівського університету. У 24 роки став єдиним адвокатом у Тернополі. Був співорганізатором українських товариств у місті: "Міщанське братство", "Приятелі музики", філії товариства "Рідна школа".

1896 р. став першим українським-бургомістром Тернополя. Саме за Лучаківського в Тернополі вперше з'явилася електрична освітлення, телефон, водогін.

Помер Володимир Лучаківський 19 квітня 1903 року. Похованій у Тернополі на Микуличинському кладовищі.

порушує цю проблему.

Ніхто, звісно, не заперечує важливості проблеми. Думаю, що її логічним продовженням став текст "Шкільні поети". Не заперечую, що у діях вчительки Ольги Дмитрівні, яка опікуються юними літературними обдаруваннями, існує чимало цікавинок. Відчувається, що, в центрі уваги твору відомін досвіду, бо вона 20 років була керівницею літературної студії "Блакитна траєнда".

Окремої розмови заслуговує цикл "Міті". Адже прозаїчка лапідарно оповіда про епизоди з життя педагога, явивши читачам небуденні спроби дійти до сердець дітей, що є вчительським щастям.

Втішно, що письменниця ослвлює щоденість свого пізнання навколоїнності. Гадається, що це знайде продовження у нових книжках країнки, которая рецензованим виданням заявила про власні творчі шукання, явивши їх після історичного роману, драми, соціально-психологічної повісті-роздуму, казок.

Ігор ФАРИНА

Людина мусить шукати своє сонце

■ Що стає поштовхом до написання художнього твору? Важко однозначно відповісти на це запитання. Та очевидним, незважаючи на всі нюанси, все ж залишається актуальною думка, що написанка - сплав реальності та уяви. Мені здається, що саме це є головним у новій книзі "Легкокрілі серця" Олени Ходюк з Шумська, яку вона присвятила своєму сину Юрію.

Ещо символічне у тому, що видання започатковує есе "У Бога не буває випадковостей". Вже хоча б через те, що "філософія легкокрілості веде до філософії серця" є фразою, яка почала пояснює називу цього друку.

Назар Сохор переміг на чемпіонаті Європи зі швидких шахів

Учому турнірі, який відбувся у Празі, брав участь 71 спортсмен. Назар набрався з половиною очок з дев'яти можливих. Після першої поразки він виграв більшість поєдинків, і лише остання партія завершилась вінично. Перед фінальним поєдинком Назар перевірив турнірну таблицю і зрозумів, що нічия забезпечить йому перше місце. У командному чемпіонаті він отримав бронзову медаль. Грав на перший дощі у складі команди, яка завдяки злагоджений грі посіла третє місце. Назар займається шахами з шести років. Наразі він є

кандидатом у майстри спорту України. У класичних шахах його рейтинг складає 2090, а для отримання міжнародного КМС потрібно досягти 2200. Для звання гросмейстера необхідно 2500. Назар любить шахи за їхню різноманітність та можливість розробляти свою тактику, а також насолоджуються позиційною грою. Його тренер Валерій Трембач відзначає працьовитість та талант хлопця.

Наступна мета Назара - чемпіонат світу зі шахів. Він активно готується до цього змагання, усвідомлюючи, що шахи потребують значних зусиль, витримки та терпіння.

"Дуже боляче, коли відходить на той світ близька людина. Надто, коли це голова сім'ї, на мужніх плечах якого трималася вся родина. Ми пережили таке горе. Рік тому несподівано покинув цей світ мій батько. Він був дуже сильною, мужньою, надійною і водночас надзвичайно доброю людиною. Ми довго оплакували його смерть. Донині не можемо повірити у нашу страшну втрату.

Однак недавно знайшли на його могилі дивну річ, яка й змутила написати тобі, дорога "Свобода". Маємо надію, що з допомогою народних цілителів Завадівських зможемо розібратися у цій непростій ситуації...

Мої батьки прожили разом більше тридцяти років. Народили, виховали, поставили на ноги троє дітей. Дочекалися онуків. Батько увесь час працював, мав свій бізнес, влаштував і нас до себе на роботу. Так разом підтримуємо вже велике сімейне підприємство. Матуся - господіння від Бога. Поки батько дніми пропадав на роботі, мама доглядала за господарством, виховувала нас, дітей, а тепер уже бавить онуків. Пам'ятаю, тато прийде з роботи, втомлений, голодний. Та найперше йде на кухню, цілу маму, запише, як минув день, чи ми не дуже бешкетували. Тоді разом накривали на стіл. Сімейна

вечеря була нашою щоденною традицією. Завжди збиралися за великим столом, сміялися, обговорювали новини. Не завше розкошували. Бувало, що картоплю у мунцирах з квашеною капустою їли у важкі 90-ті. Але завжди разом, трималися одне за одне.

Минулого року для нашої сім'ї настали дуже важкі часи. Несподівано захворів батько. Не врятували його ні наші гроші, ні зв'язки. Згорів на очах. Лікарі ставили різні діагнози, однак, що трапилося, дослідно ніхто не знає.

Недавно була річніця його смерті. Перші півроку ми мало не щодня ходили на цвинтар. Потім трохи рідше. Прибрали, садили квіти... Аж якось ми з мамою по-

чили виривати бур'яни, котрі через численні дощі рости, як гриби в лісі, і несподівано я знайшов закопаний дерев'яний хрестик. Він був перемотаний чорною ниткою. Не можу зрозуміти, що це. Дуже бояуся і не наслідуємо розповісти про це мамі. Любо Іванівно, порадьте, що з цим робити, до кого звертатися. Дякую!

Ірина м. Тернопіль

- Шановна Ірино, ми дуже співчуюмо ваші втрати. І вдоскональте тішися, що право представити Україну на міжнародній сцені.

І ось оголосили фіналістів. Серед обраних є й 12-річна тернополянка Ангеліна Глогусь. Дівчин-

Магічне віконце